

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 8 ft., 1/4 évre 5 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 1 évre 14 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 5 ft. 50 kr., 1 óra 1 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyező 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A kormány programja.

Arad, szeptember 12.

(—é—) A beszámoló beszéd, melyet báró Bánffy Dezső választói körében elmondott s melyet e lapok tegnapi számában némi részben méltattunk, lényegileg és főleg tulajdonképen programbeszéd. A miniszterelnök helyes és világos csoportosításban és határozott egymásutánban jelölte meg mindazon feladatokat, melyeknek megvalósítását a kormány az új választásokig terjedő időben célul maga elé tűzte. Ezen kívül a kormányelnök alig mondott egyebet, legkevésbé pedig hangzatos és bombasztikus frázisokat, ami egyéniségétől legtávolabb áll, hanem szorosán a tárgyhoz ragaszkodott, ami egyik fővárosi függetlenségi lapot ama megjegyzésre indította, hogy a miniszterelnök beszéde száraz és unalmas volt. Ez olyan semmit mondó kifogás, melyből mi tulajdonképen a legnagyobb dicséretet olvassuk ki, mert egy programbeszédnek mindenestre legkevésbé kell mulatságosnak lenni.

De hogy e tekintetben is megnyugtassuk a mulatsághajhászó lapot, hát megbízható és pedig nem egy helyről nyert értesülés alapján mondhatjuk, hogy báró Bánffy Dezső igen is tud nagyon kellemes és mulatságos lenni, ott, ahol ennek helye van. Sőt éppen egyik leg-erősebb vonása egyéniségének a keresetlen, jóízű és igaz magyar kedélyességgel párosult, szívélyes, előzékeny szeretetre-

méltóság, mely lebilincseli az embereket, akiknek alkalmuk nyílik vele érintkezni, s mely kétség kívül szintén jelentékenyen hozzá járul Bánffy Dezső bárónak immár országszerte elterjedt népszerűsége emeléséhez.

De lássuk hát a »száraz és unalmas« programot.

Miután a Bánffy-miniszterium eddigi rövid fennállása alatt a Wekerle-kormány távozásakor felbenmaradt munkákat, t. i. a budget tárgyalást és az egyházpolitikai törvényeket (pár szakasz kivételével) befejezte, most már, az ellenzéknek nem csekély bosszúságára, ez az »átmeneti« nek csufolt kormány öntudatos tervszerűséggel összeállított programot terjesztett az ország elé, a mely program olyan, hogy az ellenzéknek leghevesebb támadásait már csak azért is ki fogja hinni, mert az ellenzék kénytelen belátni, ha nem is ismeri be, hogy ennek az »ideiglenes« kormánynak a helyzete legalább is egy évre biztosítva van, amely időt a budgettárgyalásra, továbbá éppen az ellenzék részéről hangosan követelt előterjesztések, t. i. a közigazgatási bíróságról, a Curiának választási ügyekben való biráskodásáról és bünvádi rendtartásról szóló javaslatok, azután pedig a millenáris ünnepségek fognak betölteni.

Ha ehhez hozzá vesszük, hogy a kormány a miniszterelnök határozott kijelentése szerint az államháztartásnak egyensúlyát okvetlenül fönnt fogja tartani, s

hogy a korona és a parlamenti többség bizalma föltétlen támaszát képezik a kormánynak, akkor csakugyan nem lehet más meggyőződésünknek kifejezést adni az ellenzékkel szemben, minthogy a Bánffy-kormány a mondott reformokat, valamint mindazon sok egyéb kisebb-nagyobb szabású törvényhozási munkát, melyet Bánffy miniszterelnök minden tárca keretében megjelölt, s melyek a Bánffy-kormány szakminisztereinek hazafias buzgalmára, tevékeny szorgalmára és körültekintő tervszerűséggel működő koncepciójára vallanak, meg is fogja valósítani még akkor is, ha az ellenzék animozitása nem is fog csillapodni.

Ezek elintézésével pedig majd az új választások után következik a közigazgatási reform.

Az új ülészak eme programja tagadhatatlanul jó benyomást keltett az országban és megint növelte a Bánffy-kabinet iránti közbizalmat, mert az ország ebből a programból azt látja, hogy a kormánynak igenis van határozott politikai iránya, s hogy ez az irány helyes célokra törekszik, amelyeknek megvalósítását az ország alaposan remélheti, miután a kormány eddigi működésével igazolta a beléje helyezett bizalmat és nem okozott csalódásokat az országnak, hanem csak az ellenzéknek, amelynek ezentul is bizonyára fog csalódásokat okozni.

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Sülyedés.

Valcaronghi Hugó elbeszélése.

Az „Aradi Közlöny“ számára olaszból fordította:
[4] Szöllősi Zsigmond.

Rinaldo nagy óvatossággal mozgolódott, hogy ruhája ne érjen az örökké mocsos asztalhoz, a szikes, nedves falhoz, avagy bele ne botolják a cserépedények, pipák s más efélék rettenetes halmazába, melyek Tonino uram raktárát képezték, kikereste a szobának a viszonyokhoz képest legbiztosabb, s lehető legelőkölőbb sarkát, Julia kis dolgozó asztala mellett, a sok skatula, kalapminta, szallag és tollszal között, s odaült mellé a leány is, válogatos finomságot tetteve, mintha csakis ez a szöglet létezne reá nézve az egész környezetből.

— Meglássá Rinaldo ur, meglássá, ha majd nekem magamnak lesz üzletem! . . . ha majd grófnők és hercegnők jöhetnek hozzám! . . . Milánóba megyek, s olyan divat-áru üzletem lesz, hogy a párisiakkal is kiállom a versenyt.

— Hallgas már te lány, gazda nélkül számolsz mindig! — sipitá a háta mögött méltatlankodó anyja. — Gondolj inkább a dolgodra, hogy jól begyakorold magad a munkádba.

Rinaldo csak mosolygott pelyhedző bajusza mögött a leány csapongó képzeletén, de szívében kénytelen volt bevallani, hogy Julia vállalkozó szellem, s még sokra viheti. Erdek-

lődéssel nézte munkáit, egyszer-mászor, ha jó kedvében volt, eltréfált játszódott vele, s csak lopva adott kifejezést érzelmeinek egy-egy titkos lábnymintással, csak csókért epedő szemei beszéltek.

Es a leány gonoszokdva nyujtá csókra rózsás ajkát a boldogságtól remegő ifjunak.

Ha az ebéd elkészült Ghita asszony szerényen meghívta Rinaldót is, hogy tartson velük, s ő mindannyiszor visszautasította, mert hogy mégis csak jobbak azok az ételek melyeket Ghita odahaza készít neki, az ősi palotában.

Julia háromszor négyszer is hívatta magát, s csak mikor az étel félig elhűt akkor ugrott fel, letette munkáját, s csipegetett kóstolgot abból is abból is, mint a nyugtalan madárka.

Ilyenkor Rinaldo is az asztalhoz ült, Julia mellé, s ha egy almát, egy darab tésztát megfelezett vele, úgy hitte, szerelmét osztotta meg. Később Tonino apó horkolva aludt el székén, s mikor Ghita vállát rángatva csendesítette, kapta magát s elballagott a csapszékbe, a honnan csak öreg este került vissza — erősen borközi állapotban.

Rinaldo úgy tíz óráig maradt Juliánál, mert ekkor Ottolini Ferdinánd kérielhetetlenül bezárta a kaput, s a ki kívül rekedt az kint is maradhatott. — Kéz a kézben, egymás mellett ültek addig Julia kis szobájában, s a mécses pislogó fénye mellett olvastak. Ghita mama se látott, se hallott, csak az érdekes olvasmányokat hallgatta nagyokat sóhajtván, s hangosan magyarázgatva a dolgokat, míg vég-

re kötéssel a kezében, fejét mellére csüggesztve elszundított, s csak álmában motyogva folytatta tovább végeszakadhatatlan beszédjét.

Ilyen volt a szerelmük folyása; ártatlan és vészthozó, álnok és közömbös volt az érzés melynek Rinaldo attól való félelmében, hogy hölgyét és magát is kompromittálja, soha sem mert szabad folyást engedni.

Julia ezen közben nem téveszté szem elől oszlját: nevévé lenni Rinaldonak. A számító, nagyravágyó nő úgy képzelte, hogy ez kiváló szerencse volna reá nézve. Jól tudta ugyan, hogy Rinaldo nem gazdag többé, de legalább az volt: úgy képzelte, hogy neve, hazának egykori fénye, dicsőséggel, ragyogással övezi őt is. Es végre is, Rinaldo nem is egészen szegény; tanulmányait ma-holnap befejezi, s fényes, jövedelmező pálya áll előtte, pártoló, segítő kézben sem lesz bizonyonyal hiánya. Remélt tehát és várt.

Mikor az őszi szünet végét járta, s közeledett a nap, melyen Rinaldonak vissza kellett térnie Milánóba, Ghita és Julia kimondhatatlan buzgalommal és gondossággal környezték. Amaz talizmánt adott neki az utra, emez bánatos, hallgatag lett, s titokban könyben uszó szemekkel kívánt neki sok szerencsét.

Milánóban a folytonos elfoglaltság, s iskolatársai és barátai közt kínálkozó szórakozások dacára sem feledte el azonnal Rinaldo Juliát, sőt viszonyukat egyfelől folytonos levelezéssel is szorosabbra fonták, másrészt időn-

BELFÖLD.

A múlt évi zárszámadások. A képviselőház újra összegyűlését követő legközelebbi ülésén Lukács pénzügyminiszter, mint tudva van, előterjeszti a jövő évi állami költségvetésnek előirányzatát. Egyidejűleg be fogja nyújtani a miniszterelnök a múlt évi állami zárszámadásokat az állami számvevőszéknek azokra vonatkozó jelentésével egyetemben. A költségvetési törvénnyel szemben ezuttal is jelentékeny jövedelmi fölösleget tüntetnek föl a zárszámadások, dacára a bevételek alakulását hátrányos befolyásoló körülményeknek s dacára annak, hogy egyes kormányzati ágakban nem csekély kiadási többlet fordult elő.

A parlamenti szünet végén.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 12.

A parlamenti szünet végéhez érve, majd mindennap van alkalmunk beszámoló beszédekről hallani, melyeket választóik bizalmas köreiben tartanak az illető képviselők, de azért az egész ország figyelemreméltó érdeklődéssel fogadja azokat.

Gróf Csáky Albin és Vörös László kereskedelemügyi államtitkár beszámolója, — az utóbbi egyuttal programbeszédet is tartott a széki választókerületben, — fontos államférfini kijelentéseket foglal magában a Bánffy-kabinet működésére vonatkozólag s egyuttal nem csekély konsternációt keletett a két beszéd a különféle ellenzések soraiban. Biztonság és bizalom kíséri az államtitkár szavait, míg a volt közoktatásügyi miniszter becsületesen és lelkiismeretesen teljesített kötelességre, teljesen megoldott reorganizátori feladatra hivatkozhatott.

Ez a megelégedés a multa vonatkozólag és ez a bizalom a kormány jövő akciójára nézve keresztülhúzódik minden során a szabadelvű pártnak, a mely a Bánffy-kabinet még csak rövid kormányzása után is kell hogy elismerje, hogy nem csalódott a mostani kormány iránt való bizalmában, dacára az előbbi héroszoknak.

Ha a törekvés, a tények és az elért eredmények szerint ítélünk, — és elfogulatlan politikuskok másképp nem is ítélnének, — érthetőnek fogjuk találni ellenzégeink kényelmetlen helyzetét, tartozzanak bármely árnyalathoz, miután

olykormányval állunk szemben, amelynek sem be nem váltott ígéreteket nem hánynak a szemére, sem a rosszul teljesített kötelesség vádját nem emelhetik ellene.

A Bánffy-kabinet többet tartott meg, mint ígért, mikor a megsértett tekintélyt a kültügyekben a veszélyesen megcsökkent ingerenciát ezelőtt aligha elért nivóra állította vissza és midőn a kabinet nem törődve Ausztria érdekével, öntudatosan és erősen védelmezte, és előmozdította a magyar országos érdeket.

A magyar nemzet, amelynek kiválóan erélyes kormánya van, megelégedett abban a gondolatban, hogy a kabinet egészséges, erős és tartós, és csak az ellenzéki tulzók csalózkodtak gonoszul reményeikben, hogy Bánffy csak átmenetileg vezeti az ügyeket.

Az agrár-kérdés és a vele közeli rokonságban levő néppárti programot a pillanatnyi tünetek közé kell sorozni, melyek hirtelen fényvel fellobbannak s eltűnnek anélkül, hogy maradandó benyomást hagynának maguk után a választók egészséges politikai érzékében, nemzeti érzésében.

Sem az agráriusok, sem a néppárt nem voltak képesek elegendő ténnyel szert tenni, hogy onnan messzeterjedő és sikert ígérő akcióhoz foghassanak. A néppárt programja végkép osztrózkodott, mert a bujtogatás és nemzetiségi gyűlölet lólába nagyon kilátszott a hirhedt hecckáplánok reverendája alól. Az agráriusok meg pihenni tértek, nem mert egy kitűnő aratás legyőzhetlen nehézségeket fektetett áskálódó üzelmek elé, hisz az ideai aratás a középszerű alatt mozog; hanem az ország hallotta az agrár-programot és úgy találta, hogy azt csak néhány ezrek, a felsőbb ezrek nyílt vagy titkos érdekében forszírozták. A földművelő lakosság sejtette, hogy az agrárkövetelések törvényhozási megvalósításához évtizedek kellenének és látta ezzel szemben gróf Festetich Andor csendes és cél tudatos működését, erélyes és erőteljes fellépését, aki komoly országos érdekek védelmében sem baráti-szomszédi sugalmakat, sem pressziót nem engedett érvényesülni és ebben a kevés szónoki siker által kísért működésben látta a legbiztosabb garanciát a magyar mezőgazdaság egészséges fejlődésére nézve. A Bánffy-kabinet meg lehet elégedve sikereivel; a szabadelvű

párt és a nemzet tulyomó többség szintén.

A temetés után.

— Saját tudósítónk express-levelé. —

Budapest, szeptember 12.

A László főherceg temetésén jelen volt főhercegek már mind elutaztak a fővárosból. És pedig Ottó főherceg tegnap este nyolcz órakor a déli vasut pályaudvarából, Lipót Salvator főherceg tegnap este 8 óra 30 perczkor, Rainer, Ferencz Salvator főhercegek és Thurm-Taxis herceg tegnap este 10 óra 30 perczkor a keleti pályaudvarból és Jenő főherceg ma reggel nyolcz órakor a nyugati pályaudvarból utazott el Budapestről.

László főherceg lelkiüdvéért ma délelőtt 10 órakor tartották meg a rekviemet. A budavári templom még a tegnapi fekete díszben volt, csak hogy a ravatal helyett most díszes katafalk volt felállítva, melyet öt sor égő gyertya vett körül.

A főhercegi család már jóval 10 óra előtt érkezett meg a kir. palotába. A felvonulás 9 óra után kezdődött meg, s fél tíz felé már egymást érték a fogatok. A kápolna baloldali padsorában foglaltak helyet Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Perczel Dezső, Wlassics Gyula, Josipovich Imre, Erdély Sándor, Festetich Andor gr., Fejérváry Géza báró, Daniél Ernő miniszterek, Szilágyi Dezső a képviselőház elnöke, Gromon Dezső államtitkár, a jobboldalon Forinyák Gyula adatus. — Mögöttük álltak Ráth Károly főpolgármester Szapáry István gróf, Lobkovitz Rudolf herceg hadtestparancsnok, Zichy Jenő gróf, Darányi Ignác, továbbé Sélley Sándor dr. főkapitány, az összes Budapesti állomásozó tábornokok a rendes egyenruhában, s a helyőrség törzs és főtisztjai. Míg a templom lassankint megteit, ő felsége oratóriumában megjelent József főherceg, Klotild főhercegné, Klementina hercegné, József Agost főherceg, Augusztá hercegné, Mária-Dorottya főhercegné, velük szemben foglaltak helyet báró Vécsy fődvárnos-

ként egy és más szünet ozimén le-lerozozant Silvapiánába. Julia is beutazott néha Milánóba, ha be kellett vásárolnia. Ilyenkor jó eleve értesítette Rinaldót, egyutt tölthettek pár órát, aztán ismét avval a tudattal tért vissza városkájába, hogy Rinaldo örülten szerelmes belé.

Pedig az ifju lassan-lassan elfeledte; az elfoglaltság, új eszmék, szórakozások nem maradhattak hatás nélkül. Julia alakja lassan feledésbe ment, a levelek ritkábbak lettek, míg végre azt hitte teljesen elfeledte.

Egyszer aztán egész váratlanul Milanóban találkozott vele. A leány egy utoza sarkon valóságos drámai jelenetet rögtönzött. Sirt, kétségbe volt esve, esküdözött, hogy szereti, igaz forró szerelemmel, míg végre az ifju megtört, visszatért, s ha a lelkébe férközött kételyt nem is tudta teljesen megsemmisíteni, a leány felé ragadta vak szenvedélye, mely benne azonnal felköltötte volna a bírás vágyát, ha ösztönyszerű egyenes lelke, ábrándos, költői természetében gyökerező félelme nem tártja fel előtte még egyszer a jövő problémáját. A leány valósággal eszelősnek látszott. Anyja tudta nélkül jött Milánóba, s rögtön vissza kell utaznia. Miért nem irt oly régen? Mért feledte őt el? Mit tett? Mást szeret? Nem? Akkor hát? Neki ez fáj, fáj, fáj... Nélküle sivar, rettenetes az élet Silvapiánában!... Mily örömmel hagyná el azt a csunya várost, csak Milanóba jöhetne! mindent megtenne, még szobaleánynak is beállana, csak hogy közel lehessen Rinaldóhoz, első, egyetlen szerelméhez.

Rinaldó igyekezett őt lecsendesíteni, ezer

kifogást hozott fel, miért nem irt... Nagy elfoglaltsága... tanulmányai... A vizsgák... barátok!... Bocsanatát kérte... s megígérte, hogy ezután szorgalmasabb lesz. A leány azt kívánta, esküdjék meg rá, hát meg is esküdött. Megesküdött könnyed sugar termetére, melyet úgy szeretett volna magához ölelni, esküdött az eszbontó szemekre, az enni való rózsás ajkakra. Így a régi szerelem lassanként új életre támadt.

E pillanat előre nem látott boldogsága előtt halomra dönt minden feltett szándék. A rendszeres foglalkozás, tanulmányai és a vizsgálatok, barátai, az ujonnan megismert női arcok, a lelkében feltámadt új illúziók, a jövő szép reményei, a gazdagság, dicsőség álma elfeledtették vele Juliát, megszakították minden kötelességet, elpusztították a mult minden emlékét, mint méltatlan, gyermekes szeszélyt, beteges képzelődés megvalósíthatatlan, képtelen álmát. A kötelességérzet a szofista gondolkodók e kényelmes jelazava is elősegítette a szakítást; közreműködtek a baráti tanácsok is, melyek egytől egyig megegyeztek abban, hogy holmi plátói viszony, melynek semmi végezője nincs, egyszerűen örültség!... De a leány most felkereste... itt van, szereti őt! Hangja, szemei... lángoló arca nem hazudhatik... A leány az övé lehetne, ha akar... igen, igen, igen!

Szeretettel, hizelegve, izgatottan kezdett beszélni, aztán lassan, nyugodt, ábrándos komolysággal, megragadta kezét, s csókokkal borította; kézen fogva vezette el a nagy tömegtől rejtett, homályos, elhagyott ösvényeken; mindig tovább, tovább... a város erdő

magányos utain... az, áfonya bokrok és házak közt... Ott egy padra ültette. — Egyedül voltak; végre! köröskörül csend, s az ébredő tavasz zizegése; játszó napsugár ragyog a rét zöld szőnyegén, az égbe nyúló fák sűrű, sötétzöld lombjai közt madárdal hangzik...

S Rinaldó beszélt tovább, a mult emlékeit visszaidézve boldog ábrándokba merült. Julia halványan, lehuny szemmel a lázas kétség után megnyugodott szívvel élénk figyelemmel hallgatta.

Gyözött. Rinaldó az övé, sokkal inkább az övé, mint egykor. Soha még ily szívből, őszintén, ily szenvedélyiyyel nem beszélt!... Valjon mire gondolt most? miért hallgatott el?... Mily különös kép villant át agyán, hogy egyszerre gondolatokba merülve elhallgatott! — Megkérde, de nem mondta meg. Azt felelte, hogy arra a szomorú pillanatra gondolt mikor válniok kell. Az igazi okot, a benne lefolyt rejtett küzdelmet titkolta. Arra gondolt, hogy a leánya még ma elutazik, s ha e napot, melyen az még egészen a szerelemé, fel nem használja, talán örökre elveszíti. — A testét akarta.

Bánta is ő, mi lesz azután?... Egyedül kell vele lennie, ha még oly rövid időre is, valami biztos helyen... De a dolognak titokban kell maradnia, kivált nagybátyja előtt, a ki még most is úgy bánik vele, mint egy gyermekkel... s jaj lenne, ha megtudná... Hogyan lehetne ezt legjobban megcsinálni?...

(Folytatása következik.)

ter, Szirmay gróf Libits jószágkor-mányzó.

Pont 10 óra volt, a mikor Vaszary Kolos biboros hercegprimás megérkezett, mire megkezdődött a szertartás. A rekviemen a hercegprimás pontifikált; segédpüspökei voltak: Császka György kalocsai érsek, Dessewffy csanádi, Steiner Fülöp fehérvári püspökök és Ivánkovits cizmzetes püspök. Asszisztáltak: Bogisich Mihály budavári prépost, dr. Ványa katonai plébános, Dvorsák, Bozoky, Vodicska Lajos, Polyakovits, Leimeter, dr. Nemes, Pokorny, Eutresz Ede káplánok s több növendék-pap. A szertartás alatt az operaház énekkara Kling karmester vezetése alatt Eugeser rekviemét adta elő, mely után a hercegprimás a ravatal fejénél foglalt helyet, a püspökök pedig a tumba négy sarkán, a kik után abszolúciót mondtak. A végső abszolúciót Vaszary Kolos biboros hercegprimás mondotta, mely után a szertartás véget ért. A primás ezután elhajtattott, míg a főhercegi család tagjai rövid időre a kriptába mentek.

Ma reggel 7 órakor a Szent-Zsigmond kápolna kriptájában Schaffer Jakab jezsuita atya osendes misét mondott, mely alatt Klotild főhercegnő, Mária Dorottya főhercegnő, József Agost főherceg, Augusta hercegnő és Szirmay grófnő udvarhölgy megáldoztak. Klotild főhercegnő ezután még hosszabb ideig maradt lent a kriptában, míg a család többi tagjai a kápolnába mentek, a hol Vodicska Lajos kir. palotai káplán mondott osendes misét. Kevéssel ezután érkezett meg József főherceg, aki szintén lement a kriptába, fenséges nevéhez.

A kriptát ma délután bezárják, s csak akkor nyitják ki ismét, a mikor a koporsó számára rendelt rézkoporsó elkészül. A gyászoló család a koszoruk szalagjait magához veszi s megőrzi, míg a koszorukat a koporsón hagyják mindaddig, míg azok teljesen el nem hervadnak.

IDÓJÁRÁS.

Légnymás: reggel 7 órakor 763.6 milliméter, délután 2 órakor 761.5 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 16.4, délután 2 órakor C° + 27.8. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 4. délután 2 órakor D. 5. Felhőzet: reggel derült, délután többnyire derült. Csapadék az előbbi 24 órában: 0 milliméter.

Arad a mult hóban.

— A polgármester jelentése augusztus hóról. —

A közegészségi viszonyok a mult haviakhoz képest javultak, az összes halálosok száma 16-al, a városi illetőségűeké 17-el volt kisebb a mult havinál. A csorvás hurutos bántalmak, a csecsemők között pedig a heveny bélhurut, szörványosan jelentkeztek. A fertőző betegségek általában gyéren mutatkoztak. A difteritisz 8 esettel fordult elő, melyek közül 1 halálos kimenetelű volt. A mult hóról maradt difteritisz betegek közül egy szintén meghalt. A többiek mind felgyógyultak s így a hó végén egy difteritisz beteg sem maradt. A betegek mind szorummal gyógykezeltettek. Difteritiszben beteg volt kor szerint: 2-7 évig 6, 11-15 évig 2, városrészek szerint: a belvárosban 5, Pernyáiban 3. Egyéb fertőző betegségek közül a croup 2, a vörheny 9, a typhus 3, a kanyaró 2, a bárányhimlő 2, a vérhas 1 esettel jelentetett be. A trachomás betegek száma volt július hó végén 16, szaporodott 3-al, gyógyult 3, maradt 16, a hórházban kezeltetik 18, idegen 7. Elhalt összesen 102 egyén, 40 férfi, 62 nő, az elhaltak között helybeli 89, idegen 13. Baleset következtén meghalt 4, halva született 5. A városi lakosság halálzásai évi aránya 1000: 23.8. A megyei közokrában ápolattott 355 egyén, az izraeliták kórházában 9, összesen 364, ezek közül

gyógyult 150, javult 5, meghalt 16. Az ápoltak között helybeli illetőségű volt 31.

A népese dési viszonyok kedvezőnek mondhatók, amennyiben a születések száma a mult havinál 19-el nagyobb volt s a városi új szülöttek száma a városi halálosokét 67-el haladta meg. Élve született 164 gyermek, 92 fiú, 72 leány, törvényes 135, törvénytelen 29. A születések évi aránya 1000: 39.5. Házasság kötött 36. A lefolyt hóban egy rablóiikosság történt melynek tettese elfogott. A 30 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 22 esetre nézve kinyomoztattak.

A kihágási bíróságnál július hóról elintézetlen ügy nem maradt, augusztus hóban befolyt 317, ebből elintéztetett 245, a bíróságokhoz áttéretett 70, tárgyalás alatt maradt 2. Letartottatott részben előállított 111 egvén, ezek közül elíteltet 109 a bíróságoknak átadott 2, kiutasított 14.

A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintéztetett 78. Letartottatva volt 75 egyén, eltoloncoltatott 34, rendőrileg büntetett 41. Bejelentetett s nyilvántartásba vétetett 758 cseléd és 462 gyári munkás. A bejelentési hivatalnál bejelentetett 1254 beköltözés és 693 kiköltözés. A vendéglőkben szállva volt 597 utas. Bejelentés mulasztásért büntetett 29 egyén. Szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyalatott 19, büntetett 13 cseléd.

A kapitányi hivatalnál, mint iparhatóságánál iparjogositványt nyert 21 iparos, 10 kereskedő, iparát áthelyezte 2 iparos 4 kereskedő, megszüntette 2 iparos 4 kereskedő. A tanonczlajstromba bejegyztetett 6 iparos 16 kereskedő tanoncz, felszabadult 4 iparos, 6 kereskedő tanoncz. A tanviszony megszűnt 2 kereskedőnél. Munkakönyvet kapott 14 segéd, azzal jelentkezett 28, ideiglenes igazolványt nyert 3, azzal jelentkezett 2. Iparkihágási ügy tárgyalatott 5, büntetett 2 segéd.

A városi szegény ápoldeában elhelyezve volt 64 egyén, meghalt 1 augusztus hóban felvétetett 6, maradt a hó végén 69. Élelmezésükre 2096 adag meleg étel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. A havi segélyben részesített városi szegények száma volt 391, augusztus hóban felvétetett 7, a segély megszüntetett 3-nál, maradt a hó végén 395. A városi közönsége által tartott árva és lelenz gyermekek száma volt 57. Nem a városi közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt július hó végén 118, augusztusban bejelentetett 6, anyjának visszaadott vagy más helyre vitetett 18, maradt a hó végén 106.

Tűz 1 esetben volt.

A községi bíróságnál elintézetlen maradt július hó végén 128 ügy, augusztusban befolyt, 635 összesen elintézés alatt állott 763, ebből elintéztetett 641. tárgyalás alatt maradt 122. végrehajtás fogatosított 115, árverés tartatott 4.

A katonai ügyek szabályszerűen vezetettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 169 közös hadseregbeli és 173 honvéd tartalékos, előállított 2 helybeli illetőségű hadköteles. Önként besoroztatott 2. A póttartalékba áthelyeztetett 3. A város terhére vendéglőben elszállásoltatott 1 törzstiszt 28 főtiszt 6 hadapród. A háztulajdonosok terhére elszállásoltatott 165 főnyi honvéd legénység.

A város általános csatornázása a folytattatott. A légsűrítő telepen a gépek felszerelése befejeztetett. A vízvezeték ki telepen a szűrő- és tiszta víz medenczék betonozása elkészült, a vízvezeték vascövek ki szállítása megkezdett. Az aranykőzutoza kövezet folyókái elkészültek, a választó és borona utcákban a rostált kavics kihordása befejeztetett, a kapa-utcában a kőalapozatos ut építése megkezdett. A törvényhatósági dűlőutakon a földmunkák részben elkészültek. Utak és utcák javítására felhasználattott 385 kézi közmunka napszám.

Az adóbeajtás eredménye a következő volt. Befolyt állami adó 78,118 frt 93 kr. leiratott 1,226 frt 43 kr. összesen 74,345 frt 36 kr. hadmentességi díj 238 frt 10 kr. leiratott 8 frt összesen 246 frt 10 kr. jog- és bélyeg illeték 1,757 frt 50 kr. községi adó 27,257 frt 60 kr. leiratott 399 frt 52 kr. összesen 27,657 frt 12 kr. utadó 3339 frt 47 kr. leiratott 65 frt 77 kr. összesen 3405 frt 24 kr. átírási díj 929 frt 27 kr. iparkamarai díj 61 frt 22 kr. idegen közadó 428 frt 40 kr. leiratott 1568 frt 29 kr. összesen 1,999 frt 72 kr. Az árwapénztár forgalma volt bevételben a mult hevi maradvánnyal együtt

318,028 frt 77 kr. kiadás volt 13519 frt 81 kr. maradvány 304,508 frt 96 kr. A házi pénztár forgalma volt bevételben 59,414 frt 26 kr. kiadás 45,998 frt 28 1/2 kr. maradvány 13420 frt 97 1/2 kr. Az utépitési alap bevétel volt 15681 frt 97 kr. kiadása 1,814 frt 66 kr. maradvány: 13,817 frt 31 kr. A védgát építési alap állása volt 729,004 frt 89 1/2 kr. kiadás 232,225 frt 07 kr. maradvány 499,779 frt. 82 1/2 kr. Követvám befolyt 19151 frt 71 kr. hely pénz 22380 frt 50 kr. partvám 1877 frt 09 kr. összesen 43859 frt 30 kr. kiadás volt 7625 frt 29 kr. maradt tiszta jövedelem 35784 frt 01 kr.

A mértékhiteliséti hivatalnál hitelesített 45 darab folyadék mérték 21 darab száraz tárgy mérő 30 darab mérleg 111 darab súly. Hitelesítési díj befolyt 409 frt 48 kr.

Az állategészségügy állása némileg kedvező volt. Ragadós száj és kőrömfájásban elhullott 6 drb. szarvasmarha és 1 drb. sertés, lépfenében 15 drb. szarvasmarha.

Takonykor miatt lebunkóztatott egy ló, Arad, 1895. szeptember 6.

SALACZ GYULA s. k.
királyi tanácsos, polgármester.

IDÓJOSLAS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: — Szeptember 13. —

Borus. — Helyenként csapadék. — Hőszüledés. — Széles.

HIREK.

Szeptember 13. Péntek. Rón. kath. naptár: Matern. — Protestáns naptár: Matern. — Görög-keleti naptár (szeptember 1.): Simon. — A nap két 5 óra 36 perc, nyugszik 6 óra 16 perc, kor.

Szabadságharozt emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap déli 10-12 óráig, délután 2-5 óráig. Bemenet díjtalan. Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8-4 óráig és pénteken 11-12 óráig. Helyiség: Polgár iskola, földszint.

Arad város részvétfelirata.

Arad szab. kir. város közönsége a László főherceg elhunyt feletti részvétnének jegyzőkönyvileg kifejezést adott ama rendkívüli közgyűlésen, melyet éppen azért hívott össze, hogy a város gyászja megnyilatkozást találjon.

A József főhercegnak küldött részvétfeliratot Ináttoris Kálmán, városunk ékeztollu főjegyzője fogalmazta s azt az alábbiakban adjuk:

Fenséges csász. és kir. főherceg
Fenséges csász. és kir. főherceg asszony
Fenséges Urunk és Asszonyunk!

Amit érez Magyarország népe akkor, midőn fáradságos munkájának dus kalászokkal kecsgető terményeit egy váratlan vihar letarolja, ez a fájó és szomorú érzés tölt el kedlünk midőn a lesújtó gyászhiert vettük, hogy László csász. és kir. főherceg Ő fenségét a kérielhetlen halál szerettei köréből kiragadta.

Száz és százezreknek szivből jött azon fohász, hogy a szerencsétlenül járt főherceg, fenséges családja, a magyar nemzet számára megmaradjon, hiában hangzott el.

A könyörtelen végzet megfosztá a szülőket és a nemzetet attól, ki a fűi és testvéri szeretetnek, a magyar haza és nemzet iránti igaz vonzalmanak, s a férfit diszitó érényeknek annyi tiszta forrását egyesítette magában.

Tudjuk azt, hogy Fenségtetek szeretett gyermekük elvesztése felett érzett mély fájdalomát a legőszintébb részvét sem képes megszüntetni, s ha mégis a Fenségtetek gyászba borító nagy bánatot a részvét könnyeivel enyhíteni iparkodunk, tesszük abból a határtalan tiszteletből, őszinte ragaszkodásból és szeretetből, amelyekkel városunk közönsége Fenségtetek örömeiben és bujában mindenkor osztozott, és tesszük azért, mert az élete tavaszán megtört nemes hajtás nem osupán Fenségtetek képezte drága kincsét, de benne mi is elvesztettük azt, aki iránt meleg vonzalommal viseltettünk, s akinek életéhez annyi szép reményt és jogos várakozást fűztünk.

Ha a vallás vigasztaló angyala felettünk nem lebegne, a fájó keserűség hangján fakadnánk ki az ádáz végzet ellen, mely kiragadta közülünk azt, kit édes megelégedéssel tekintettünk a haza hű fiának — magunkénak s a kiról tudtuk s éreztük, hogy nemes tulajdonai csak a magyar haza s nemzet javára érvényesültek volna.

Ha van gyógyító balsam, mely Fenségek mérhetlen fájdalmát enyhítheti! Ha van vigasz, mely a legszebb reményekre jogosító fiu elhunytá által okozott ürt némileg betöltheti, az csak az a felemelő tudat lehet, hogy László csász. és kir. főherceg elhunytá felett érzett nagy fájdalmukban a koronás királytól kezdve, a magyar nemzet minden hű fia a legmélyebb részvétellel osztozik.

A Mindenható óvja meg Fenségeket minden további nehéz megpróbáltatásoktól.

Az elhunytat áldja meg az Isten kegyelme pihenéssel és szelid álommal! Az ő emlékét szeretettel őrizzük meg.

Kelt Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1896. évi szeptember hó 10. napján tartott rendkívüli közgyűléséből.

Hódolatteljes tiszteletünk nyilvánításával
Arad sz. kir. város közönsége.

— **Városi közgyűlés.** Aradváros köztörvényhatósági bizottsága a László főherceg temetése miatt szerdáról elhalasztott szeptember havi rendes közgyűlését ma, pénteken délután 4 órakor tartja meg. Az ülésre annál is inkább felhívjuk a köztörvényhatóság tagjainak figyelmét, mivel azon több fontos közügyet fognak tárgyalni.

— **A beteg Ferencz Ferdinánd.** Bozenből érkezett távirat jelenti, hogy Károly Lajos főherceg és neje Mária Terézia főhercegnő, Mendelhofba érkeztek és kellemesen meg voltak lepve, hogy Ferencz Ferdinánd főherceget jó színben találták. Az utóbbi október 4-ig marad Mendelhofban.

— **Dessewffy Sándor csanádi megyés püspök** ma este ismét Makóra érkezik Budapestről, a hová a megboldogult László főherceg temetésére utazott fel. — Püspökünket Vasary Kolos hercegprímás táviratilag hívta meg a temetésnél való segédkezésre. — Ezen meghívás József főherceg határozott szándéka szerint történt, a mennyiben a főherceg arad megyei földbirtokos és László Csanádegyházmegye területén nyerte halálos sebét. A püspök miseruháit és a szertartáshoz szükséges egyéb eszközöket a gyorsvonaton küldték utána. A püspök szombaton és vasárnap még Makón marad, hétfőn pedig visszautazik székhelyére, Temesvárra.

— **Szell Ernő,** az aradi magy. kir. posta- és táviróhivatal új főnöke, ma este érkezik Aradra Budapestről s már holnap a hivatal vezetését átveszi. Purczell Béla báró, az Aradról áthelyezett népszerű főnök, kedden utazik el tőlünk végleg Brassóba.

— **Uj vasut Aradon.** Temesvárról írják, hogy Temes-és Torontál vármegye érdekelt köreiből most egy új vasut tervét igen erősen propagálják. Az újvasut Nagy-Becskerek köznégybe Araddal és délnyugot-északkeleti irányban átszelné Torontált és Temes vármegyét. A vasut hosszúsága mintegy 140 kilométerre van tervezve s főbb állomásai a következők volnának: Nagybecskerek, Béga-Szent-György, Czernya, Zsombolya, Csátád, Billét, Barzháza, Monostor, Uj-Arad, Arad. Az új vonal, amely a Bánságnak legdusabban termő vidékein haladna keresztül, a Magyar Államvasutak vonalait két helyen (Arad és Zsombolya) érintené, továbbá átszelné a csak most kiépített temesvár — nagyszentmiklósi vasutvonalat Billétnél és érintené a Torontáli Vasutak nagybecskereki állomását.

A vasut tervezői remélik, hogy az érdekelt községek és törvényhatóságok nagyobb összegekkel fogják az új vasut építését elősegíteni.

— **Járásbirói kinevezés.** A király Tulkán Pál kisjezői kir. járásbirósági albirót a szolnoki járásbirósághoz kir. járásbiróvá nevezte ki, mint azt a hivatalos lap tegnapi számában olvassuk.

— **A millenniumi díszmenet.** A Vágó Pál által tervezett nagyszabású millenniumi körmenet költségeihez a törvényhatóságok egymásután járulnak hozzá, kisebb nagyobb összeggel. A tervező megkereste Arad városát is, a hozzájárulás végett. Az előadó Institutris Kálmán e nemes célra hatszáz forintot hozott javaslatba a tegnapi tanácsülésnek. A tanács azonban tekintettel a jelenlegi sok kiadásokra, megtagadta az összeg kintalványozását. Az ügy, mint értesülünk, a mai közgyűlésen felszólalás tárgyát fogja képezni.

— **Purczell-banket.** A Brassóba posta- és táviró-főnökké kinevezett Purczell Béla báró tiszteletére Aradról való távozása alkalmából hétfőn, folyó hó 16-án esti 8 órakor a városiigeti teremben társas vacsora lesz. A lakomán, melyet a népszerű posta-főnök tisztelői rendeznek, a nagy közönség is részt vesz s a rendezőbizottság felkéri mindazokat, kik az előzékenysége, finom modora és postahivatalunk fejlesztése körül kifejtett fáradozásai által érdemeket szerzett férfiu aradi működését méltányolják, hogy a banketen részt venni sziveskedjenek. Aláírni lehet Domokos Testvérek cukrászatában, Fehér Gyula fűszerkereskedésében, Révész Nándor könyvkereskedésében szombaton délután 5 óráig.

— **Uj alügyész.** A király Domokos László gyulai törvényszéki albirót az aradi kir. ügyészséghez alügyésszé nevezte ki. E szerint az eltávozott Mészáros Tivadar alügyész helye be van töltve.

— **Az osztr. magyar bank aradi fiókja** az alábbiakat közli velünk: Az osztrák-magyar bank a kamatlábat egy százalékkal felemelte. Ezen határozat szerint a holnaptól (szept. 13) kezdve: a leszámítási üzletben 5 százalék, a zálogkölcson (Lombard) államjradékokra 5 és fél százalék, egyéb értékpapírokra 6 százalék fog számíttatni.

— **Henny Sebestyén jubileuma.** A makói róm. kath. egyháznak ünnepe lesz szombaton. Ekkor üli meg áldozásának 40-ik évfordulóját Henny Sebestyén esperes-prépost, ki ott tartzkodása óta nemcsak a katolikusok, de az egész város szeretetét és tiszteletét kiérdemelte. A makói egyházfő e napon számosan keresik fel, jókívánataikkal.

— **Áthelyezett járásbirák.** A király Fényes Vincze aradi és dr. Heller Mór borosjezői kir. járásbirósági albiráknak kölcsönösen leendő áthelyezését megengedte.

— **A szódavíz megadóztatása.** Arad város pénzügyi bizottsága javaslatba hozta a szódavíznek megadóztatását, olyformán, hogy kis üveg után egy, nagy üveg után 2 krajczár adót fizessenek a fogyasztók. Arad városának tegnapi előkészítő tanácsa elfogadta a javaslatot, s pártolólág terjeszti be a mai közgyűlésnek.

— **Uj menetrendet léptet életbe** október hó 1. napjától fogva az arad-csanádi vasutak igazgatósága, a mely sok tekintetben előnyösebb lesz a mostaninál. Az új menetrendet közelebb ismertetjük.

— **Az „aranykulcs” halála.** Arad városának a patriarchális időkben fennmaradt épületei közül kétségtelenül első helyen állott az „Aranykulcs” szálloda, a maga hagyományos Duffner-bácsijával és bokréta-borával. A közel jövőben már ez is csupán a

mult emléke lesz, amennyiben Réthy Lipót, a ház tulajdonosa neki kezdett az épület lebontásának, hogy annak helyébe diszes palotát emeljen. Az udvar hátsó részén már csak kopár falak meredeznek ég felé, s nemsokára az egész épület megtörik a szorgos kalapácsütések alatt, helyet adandó az új kor haladását hirdető monumentális palotának.

— **Jegyzői vizsga.** Október hóban a féléves gyűlés után Makón jegyzői vizsga lesz melyre már most jelentkeztek: Pató Béla mcsanádi és Fejér Demeter erdőhegyi községi irnokok.

— **Nagy csapás a kávévénikékre.** El lehetünk rá készülve, hogy a jövő század kávévénikéi már nem igazi, hanem valamelyes mükvé mellett fogják tárgyalni uszonna alkalmával a léha fiatalság szívügyeit, a cseléd-mizériát, az egyes cselédek házi perpatvarait s mindazon dolgokat egyszóval, amely nélkül a kávévénikék már mai napig sem képzelhetők el. Az a szomorú hír érkezett ugyanis a kávétermő tartományokból, nevezetesen Jávából és Kubából, hogy a kávévénny gyökerein valami élődi pusztít, minek következtében a termés mennyisége pár év óta rohamosan kezd hanyatlani. Az idén már félnyi kávé ha terem, mint a mult évben. Tudós emberek azt mondják: nem sokára a kávévénny is ugy jár, mint a szőlő, melyet tönkre tett a filokszera.

— **Uj községghaza.** Kurticsról írja levelezőnk: Az új községghaza már teljesen felépült, a községi hivataloskodás tegnap a szépen s új butorokkal berendezett helyiségekben megkezdődött. Az épület osinossága mindenkit meglep, s dicsérettel nyilatkoznak Probst Mihály aradi építész feől, mint a ki igen lelkiismeretes munkát foganatosított az építkezésnél. Az ünnepélyes felszentelése e hó 23-án lesz megtartva az aradi járási főszolgabíró közbenjöttével, mely ünnepi aktus után Szerény Sándor községi jegyző e napot megörökítendő, nagy lakomát rendez.

— **Szokásos tüzesetek.** A tüzesetek ma divatban vannak Aradon. A tegnapelőtti kettős házégést újabb kettő követte tegnap. Este a Fő-ut 24. számú Goldschmidt Mihály tulajdonát képező hátsó épület kéménye gyulladt ki, s csupán a tűzoltóság éberségének volt köszönhető, hogy nagyobb szerencsétlenség be nem következett. — A másik tüzeset éjszaka fél három órakor ütött ki a Forray-utca 3. számú házban, amely Kluk Jenőné tulajdonát képezi. Az udvarban lakik Ullmann József asztalos, akinek lakása a pinczét képező műhely mellett van. Ebben a helyiségben gyulladt ki eddig még ismeretlen okból a felhalmozott forgácskészlet, mely óriási lánggal égve, veszélytel fenyegette az egész épületet. A műhely melletti szobában aludt az anya, öt gyermekével, kik az előtörő sűrű füsttől kis híján megfulladtak. A gyorsan megjelent tűzoltóság lázas buzgalommal fogott a tűz lokalizálásához, ami négy óra tájban sikerült is neki. A rendőrség részéről Berecz Ferencz rendőrhadnagy jelent meg a tüzeset színhelyén.

— **Egy fiatal asszony halála.** Nagy részvétet keltett Temesvárott Berger Miksa gyárigazgató nejenek hirtelen halála. A fiatal asszony tegnap reggel érkezett családjá körébe fürdőzéséből, Ausseeből s a viszontlátás örömei után alig egy órával hirtelen rosszul lett, és néhány percczel később meghalt. A megboldogult néhai Tönnér Armin, az aradi Széchenyi malom igazgatójának leánya, Giza volt, ki ugy Aradon mint Temesvárott általános tiszteletnek és szeretetnek örvendett. Elhalálozásának híre nagy részvétet keltett Aradon is.

— **Megsebesült kocsis.** Az aradi lóvasut-társaságnál van szolgálatban Lecht János, kocsis, akit tegnap egy ló homlokán rugott. A sérültet nem nagyon súlyos, a közgyűlés mindazáltal hosszabb időt vesz igénybe.

— **Lehűtött szerelem.** Az öngyilkosság oszadatos módját akarta végrehajtani tegnap Argyelán Mari, aradi cselédleány, aki véletlenül épen a Demeter-utca 109. számú házban lakik. Ledült a szőke Maros partjára, belemerült a

visbe derékig és sirt, keservesen. Az arra járók megszólították őt, mire Argyelán Mari elzokogta, hogy ő reménytelenül szeret, s most épen azon fáradozik, hogy öngyilkos legyen. Fájdalmai azonban nem lehettek túlságosan nagyok, mivel az őt felszólító rendőrnek engedve, lemondott a meghalás dícsőségéről, s megelégedett azzal, hogy — lehütötte forró szerelmét.

— **Gyermekek tolvaja** czimen megirtuk lapunk tegnapi számában, hogy Pujki Karolina több aradi kis gyermeknek arany fülbevalóját lopta el, míg végre rajtavasztott. A tolvajt a rendőrség illetőségi helyére tolonczoltatta, s Arad város területéről két esztendőre kitiltotta.

— **Megczáfolt eljegyzési hír.** Schlezinger Lipót aradi kereskedővel s az Aradon működő czirkusz egyik hölgytagjával valaki elkövette azt az ostoba tréfát, hogy Schlezinger aláírását utánozva, az ő eljegyzési híreket közzétette. Schlezinger ur tegnap megjelent szerkesztőségünkben s a hymen-hir dementálására kért meg bennünket, azon hozzáadással, hogy a levél írója ellen a törvényes lépéseket megteszi.

— **Szaj és körömfájás.** Hirschmann Vilmos a l. iratosi bérletén a szarvasmarhák között a ragadós betegség kiültött, melynek megállítására a községi előjárók a legszigorubb óvintézkedéseket haladéktalanul megtették.

— **Az aradi czirkusz minden este zsufolt nézőtér előtt tartja előadásait,** változatos és élénk műsorával nagyon is részvevő az elismerésre. Tegnapelőtt este Barker Alfréd a társulat erős komikai vénájú ostoba Gusztiája tartotta meg jutalomjátékát, szép közönség jelenlétében. Barkert a nézők megjelensékor tapssal fogadták, majd több emléktárgyat nyújtottak át neki. Rajta kívül az est folyamán elismerésben részesültek: Margaretha, a jeles műlovarnő, a Palos-akrobaták, Charles és Klieber. A táncosnők legkiválóbbika, Barker Alfrédné szintén sokat követelhet magának azokból a tetészes nyilatkozatokból, amelyek a ballet-személyzet mutatványait kísérik. Tegnap este Bellini, a híres műlovar lépett fel nagy sikerrel.

— **Keresnek egy örökösöt.** Galgóczy Róza cselédet keresi az aradi rendőrség, a ki mezőhegyesi illetőségű, Aradról öt év előtt távozott el ismeretlen helyre és most örökség vár rá.

— **A Rothschild elleni merénylethez.** A párisi bombamerénylő személyazonosságát — mint egy Párisból érkezett távirat jelenti — végre sikerült megállapítani. A merénylő egy Boutheille nevű vasuti munkás, a ki az északi vasut műhelyeiben dolgozott. Boutheille az anyjával lakott egy lakásban és ezért a rendőrség ott házkutatást tartott; a talált iratokból a rendőrség antiszemita befolyást lát a merényletben. Ezt megerősítik Boutheille eddigi szállásadónői a kik a rendőrség előtt tett tanvallomásaikban hangoztatták, hogy a merénylő, annak idejében mikor náluk lakott, minden cikket, a melyet Drumont a Rothschildok ellen írt, nagy érdeklődéssel olvasott el, a cikkek felett hangosan vitatkozott az étermekben. A Carnot ellen a múlt évben elkövetett anarkista merényletet nagyon kárhoztatta. Szerinte Carnot nem érdemelte azt a sorsot, mert ő nem volt kizsákmányolója az emberiségnek. A merénylő anyja azt beszéli, hogy fia egy párisi liceumban hallgatta az előadásokat, de a zárvizsgán elbukott és ekkor egy szenátor jóakarójuk támogatása folytán bejutott egy kerékpárgyárba majd onnan a vasuthoz. Boutheille atyja egy amnesztiát élvező kommunárd volt. Míg őt Boutheille anyjához ment lakni, egy Eyraud nevű asszonynál lakott Asmeresben. Állását hanyagsága miatt elveszítvén, bement az anyjához Párisba és szállásadónőjének levelet írt, a melyben tudatja, hogy a hátralékos laktérébe, felelősen meg otthagyták a börtöndíjával. Anyja, felnőt leányára való tekintetből, nem szívesen fogadta — házába — elzüllött — fiát. Ebben a hangulatban, a mikor mindenkitől elhagyatva látta magát, követte el Rue Lafitteben a merényletet. Boutheille egyik nővére érdekes részleteket beszél az ősose életéből. A merénylő nagyatyja bírósági hivatalnok volt Nimesben és a család nagy tekintélynek örvendett a vidéken. Atyjok a kommune leveretése idejében elvesztette mindenét. A

fiatal Boutheille abban az időben folyton azt hangoztatta, hogy képviselő lesz és nagyon dühös volt azért, ha valaki nagyravágó terveiben háborgatta. A legutóbbi időkben pedig, mikor anyja vagy nővérei biztatták, hogy nézzen valami foglalkozás után, olyankor büszkén vert a mellére és fennhangoztatta, hogy „már eleget nyuzattam magam.“ Végre a napokban kiderült, mi torrott a merénylő fejében. Boutheille merénylőt a vincennesi erdő ama helyére vezették, a hol vallomása szerint a bombát egymaga készítette. Csakugyan akadtak is olyan nyomokra, melyek azt bizonyítják, hogy Boutheille igazat mondott. Már a kereskedők, a kiknél Boutheille a bomba alkatrészeit vásárolta, szintén felismerték. A vizsgálat most már azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a báró Rothschildhoz küldött levélbombát szintén Boutheille adta-e fel és hogy van-e pozitív alapja ennek a tőle eredő titokszerű nyilatkozatnak: „egyet nem fogok elárulni soha, hogy ki adta nekem azt az eszmét, hogy Rothschild ellen bombamerényletet kövessék el.“

— **Bismarck-adoma.** Józsi Bismarck-adomát beszélt el lord Russell angol diplomata. Versaillesben történt. Russel audenciára akart menni Bismarckhoz, de várnia kellett, mert gróf Arnim volt épen Bismarcknál. Nem sokáig várt, mert gróf Arnim csakhamar kijött, a zsebkezdőjével az arcát legyezte és így szólt:

— Nem vagyok képes felfogni, hogyan élhet Bismarck az ilyen atmoszférában. A dohányfüst oly vastag, hogy metszeni lehet, a mellett oly erős, hogy az ember szemét kimarja. Végre megkelle kérnem őt, hogy nyissa ki az ablakokat, mert nem állhattam ki.

Lord Russel csakhamar belépett Bismarckhoz.

— Ném bánja, ha kinyitom az ablakot? — kérde Bismarck. — Ki kell nyitnom, mert ki nem állom tovább. Ez az Arnim úgy beillatosította magát, hogy borzasztó! Nem tudom felfogni, hogyan élhet abban az atmoszférában, a mely tőle kiindul. A szag még most is itt ül az orromban.

Hogy a két férfi nem szagolhatta egymást, azt mindenki tudja.

— **Rablóvilág Olaszországban.** Ugy látszik, hogy az olasz kormány nem sikerül Olaszországban a rablók gazdálkodásának végét vetni. Az augusztus hónap ugyiszólván a főszezonja a brigantiknek s a jámbor falusi lakosság, a melyből a romanticizmus még nem vészett ki, szinte tisztelettel viseltetik a rablók iránt. Ezért nehéz Olaszországban főleg Sziciliában a rendőrség halyzete a brigantikok szemben, mert még a gazdag földbirtokosok is rokonszenveznek velök. Mig Giolitti ült a kormányon, az ellenzéki sajtó tajtékzott dühében a kormány ellen, mert ez nem tudta a brigantagiot megfékezni, de azóta a két év óta, hogy Crispi ült a kormányon, az állapotok nemcsak hogy nem javultak, de ellenkezőleg még rosszabbak, a mit voltak. A nép rokonszenven kívül, mit a rablók iránt érez, még az is az oka ennek, hogy a rendőrség nagyon hiányosan van szervezve. Ez azonban a kormány büne, mert a parlament megszavazta ugyan a szükséges költségeket, a kormány azonban politikai agitációkra költötte el. Egész augusztusban ezek a jól szervezett bandák pánikban tartották a lakosságot. Messina tartományban formális harcra került a dolog a karabinierik és a rablók közt, a kik a Maurina híres bandájának utódai, annak a bandának, a mely ma is még rettegett Cefaluban és Mistrellában. Rosszak az állapotok Szardinian is, a hol a lakosság közt a brigantaggio ugyiszólván tradíció lett. Augusztus 18-án azonban Faddát, az egyik legrettegettebb rablót sikerült a rendőrségnek megölni. Támadt azonban helyette egy új vezér, névleg La ddo, a ki Orani és Oniteri közt meglépett a postakocsi s kirabolta.

— **Egy család végete.** Pozsonyt, egy előkelő család pusztulása tartja kínos regálomban. Nem az élet forzagatában oly gyakran felszínre vetődő sötét gyilkosságról van szó. A sors tragédiának ez már oly elkoptatott rugója, hogy a lázas életben nem érve rá, hogy megállva medítaljunk a kegyetlen esély rugói fölött, csak mint vértől szennyes áruyek suhan el szemünk előtt. A nagy tragédiaszerző pokoli változatossággal válogatja eszközeit s mi meg-

döbbenve állunk meg áldatlan műve előtt. Loppangó kör képében szállott az enyészet Pozsony egy tekintélyes családjára, a Ferber családra — s gyilkos lázával sorba tördeli le a családta hajtásait kettős fájdalomba borítva a még vergődő egyedül maradtakat. A tekintélyes ügyvéd fiatal leányát Gizellát néhány napja eresztették le a nyitott sírgödörbe. Gyilkosa a tifusz volt. A megtört nem alategtéről a szomorú vázsházban nem találhattó vigaszt szeretteiben, mert azok is — neje — gyermekei is a gyilkos körön kivételében fekszenek. Alig pár napja leánya halála után tegnap a szerencsétlen családapa halt meg. Sárván maradt szerettei élethalál közt lebegnek. A szerencsétlen család íránt, melynek házában egyetlen egészséges család sinos — óriási a részvét. Felber nagyon népszerű ember volt, mint az ipartestület ügyvédje s városi képviselő. A gyilkos kört, mely az egész boldogtalan család lételet aláaknáztta a pozsonyi hegyek közt nyaralva a sok esőzéstől inficiált rossz ivóvízből itta.

— **Gyujtóató gyermekek.** Kolozsvárhoz közelfekvő Kiskapus községben óriási tűz ütött ki tegnap délután három órakor. A tűz — mint táviratozzák — egy szalmafüdeles házban ütött ki, de a támadt szélvész következtében csakhamar tizennyolcz ház borult lángba. A tűzhöz a gyalmi tűzoltók vonultak ki, kiknek sikerült a tüzet késő este lokalizálni. A házakkal együtt körülbelül huszonöt épület, és sok széna, szalma és gabona égett el. A kár meghaladja az ötvenezer forintot. Halomás szerint két gyermek is odaégett. A lakosság még ma egész délelőtt is oltotta a folyton megújuló tüzet. A leégett nyomora igen nagy. A tüzet — mint a vizsgálat kiderítette — órizetlenül hagyott gyermekek okozták.

— **Japán tisztok öngyilkossága.** A japán újságok szerint a lefolytháboruban negyvenhét tiszt lett öngyilkos. A legtöbb azért vetett véget az életének, mert nem tudta elviselni, hogy Japán a meghódított Dél-Mandzsurát visszaadta Kínának.

— **A szerb király házassághire.** Sándor szerb király házasságáról néhány nap óta a legkalandosabb hírek keringenek a napisajtóban, sőt annak híre még a komoly politikai körökben is el volt terjedve. Az egyik verzió szerint orosz nagyhercegnőről volt szó, mások szerint a hesseni hercegnővel való házasság terve valósulna meg. Allítólag a czár is beleegyezését adta volna, de csak azon feltétel alatt, hogy Milán állandóan Párisban marad. Erre vezetik vissza Milán költözködését és ama elhatározását, hogy többé nem tér vissza Szerbiába. Ezek a hírek azonban még megerősítésre szorulnak.

— **Egy házmaster bosszúja.** Borszató bosszút állt ma Triesztben — mint egy onnan érkezett távirat jelenti — egy házmaster, a kit az állásából elbocsátottak. Azt híven ugyanis, hogy elbocsátásának Brunner, egy ismert gazdag magánzó az oka, a ki szerinte bevádolta őt a náztulajdonosnál, megleste az utcán s melibe szurta. Brunner sebe életveszélyes és a merénylőt átadták a rendőrségnek.

— **Halestély.** Goldberger Bertalan, a Nádor szálloda új tulajdonosa ma este halestélyt rendez, melyre e helyen is felhívjuk a közönség figyelmét.

TÁVIRATOK.

Kovács József nyilatkozata.

Budapest, szept. 12. (Saj. tud. táv.) Kovács József sebésztanár kijelentette, hogy László főherceghez nem hívták, ő maga nem kínálkozott és véleményta kezeletről nem mondott.

Anyakönyvvezetők kinevezése.

Budapest, szept. 12. (Saj. tud. táv.) A belügyminiszter kinevezte az ungmegyei anyakönyvvezetőket. — Továbbá Nyitra megye szakolczai, brezováci, negyedi, privigyevideki kerületeiben. — A nyitra megyei nagyemőki anyakönyvi ke-

rület megszüntetése mellett Nagymóke nagyközséget, s a nyitrai vidéki Csehi községet a lopásgyarmathi kerületbe beosztotta. A hiv. lap holnap közli a kinevezéseket.

Jelentékeny esőzés.

Budapest, szept. 12. (Saj. tud. táv.)
A fővárosban ma jelentékeny eső volt, s az ország nyugati részén szintén. A levegő lehült.

Zelenka újra püspök.

Kassa, szeptember 12. (Saj. tud. táv.)
Zelenka majdnem az összes szavazatokkal újra püspökké választott. Az Árva és Liptó megyei egyházak egyrésze is részvett.

A kamatláb emelése.

Bécs, szeptember 12. (Saj. tud. táv.)
Az osztrák-magyar bank főtanácsa ma délelőtt tartott ülésében a kamatláb emelésre vonatkozólag elhatározta, hogy a váltókra nézve a kamatlábot 4 százalékról 5 százalékra, a lombardozásra nézve pedig 5 százalékról 6 százalékra emeli fel.

Gróf Badeni tervai.

Bécs, szeptember 12. (Saj. tud. táv.)
Gróf B a d e n i az általa alakítandó miniszteriumban egy lengyel minisztert is fog kineveztetni még pedig egészen új hatáskörrel. Ezen miniszterhez fognak ugyanis az összes lengyel ügyek elintézés végett jutni. Gróf Badeni az alakítandó miniszterium programjába felvette a költségvetés és választási reform törvény javaslatok mielőbbi keresztülvitelét is. A miniszterium megalakítása előtt gróf Badeni néhány nap múlva Bécsbe fog érkezni és ez alkalommal az összes pártokkal közelebbi érintkezésbe fog lépni.

Megdorgált tiszt.

Bécs, szeptember 12. (Saj. tud. táv.)
A bécsi helyőrségi katonai bíróság azonos feltűnést okozott ügyben, mely néhány héttel ezelőtt a Kärnthni-utczában felmerült és mely alkalommal öt tiszt egy polgár egyént megtámadott, meghozta az ítéletet. Ezen ítélet szerint négy nem bünsnek nyilvánított, az ötödik R. nevű tiszt ítéletileg megdorgáltatott és pedig azon indokolással, hogy egy oly egyént támadott meg, ki tiszttel szemben egyáltalán nem is volt elégtételadásra képes. Az illető tisztnek, ezen büntetése büntetési jegyzőkönyvébe be is vétetett.

A német hadgyakorlatok.

Stettin, szept. 12. (Saj. tud. táv.)
Ma volt a hadgyakorlatok utolsó napja, a melyen a déli fél vezetését Vilmos császár vette át. A déli fél kitűnő védelme és az északi fél remek támadása egyaránt feltűnt. Három óraker 100 területű udvari ebéd volt. A gyakorlat után tiszti értekezlet volt, melynek végén Vilmos császár és királyunk egyaránt biztosították egymást jóindulatukról. Vilmos császár megemlékezett az elhunyt László főhercegről, kinek halála nagy veszteség a német hadseregére is.

Stettin, szeptember 12. (Saj. tud. táv.)
A lapok a hadgyakorlatok befejeztével lelkesülten üdvözlük királyunkat, aki a stettini szegényeknek 4000 márkát adott. A király este Boroszló és Oderbergen keresztül Bécsbe utazott.

Felfedezett aranybányák.

Tiflis, szept. 12, (Saját tud.táv.) Az itteni hegységben gazdag aranybányákat találtak.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog czég jelentése. —

Budapest, szeptember 12.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv szintén mérsékelt volt s az irányzat csendes lett. Elkelt 25000 mm. 2 $\frac{1}{2}$ —5 krral olcsóbb áron.

	mmázsa	kggramm	frt
Tiszavidéki	1000	82.	6.55
"	200	82. ^s	6.57 $\frac{1}{2}$
"	100	82.	6.57 $\frac{1}{2}$
"	100	81. ^s	6.55
"	200	81. ^s	6.57 $\frac{1}{2}$
"	800	81.	6.57 $\frac{1}{2}$
"	400	80.	6.57 $\frac{1}{2}$
"	100	81.	6.50
"	100	81.	6.40
"	800	81.	6.50
"	100	81.	6.47 $\frac{1}{2}$
"	200	80. ^s	6.47 $\frac{1}{2}$
"	100	80.	6.35
"	200	80.	6.17 $\frac{1}{2}$
"	150	80.	6.55
"	100	80.	6.35
"	100	80.	6.37 $\frac{1}{2}$
"	100	80.	6.40
"	100	78. ^s	6.40
"	100	78.	6.40
Pestvidéki	100	81.	6.40
"	100	79.	6.40
"	200	79. ^s	6.50
"	100	79.	6.35
"	100	78. ^s	6.30
Bácskai	200	78. ^s	6.40
Zentai	5000	78. ^s	6.46 $\frac{3}{4}$
"	4400	78. ^s	6.46 $\frac{3}{4}$
Pancsovai	3000	77. ^s	6.35
Felső-tiszai	100	80. ^s	6.40
Dunai	4500	78.	6.38
Szerbiai	1000	76. ^s	5.35
Zab	100		6.07 $\frac{1}{2}$
"	100		6.—
"	200		5.90
"	100		5.82 $\frac{1}{2}$

H a t á r i d ő ü z l e t: Amerikából igen lanyha árfolyamokat jelentettek, mire nálunk is tetemes lanyhasággal indult az üzlet búzában és tengeriben, s tekintettel a gyenge kész-áru üzletre lanyhán is zárultak.

Zárul 12 óraker:

Ozsi buza	6.20—6.21
Buza május—juniusra	6.71—6.72
Tavaszi rozs	5.93—5.94
Ozsi rozs	5.54—5.55
Tengeri május—juniusra	4.50—4.52
Tengeri július—augusztusra	5.30—5.32
Tavaszi zab	5.36—5.38
Ozsi zab	5.54—5.56
Repeze	9.80—9.85

K ü l f ö l d: New-York búza 1 $\frac{1}{8}$ —1 $\frac{3}{8}$, tengerire 1 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{3}{8}$ lanyhább. Chicago: búzára 1—1 $\frac{1}{2}$, tengerire 7 $\frac{1}{8}$ —1 $\frac{3}{8}$ lanyhább. Páris szilárd, London lanyha, és Liverpool változatlan.

E r t é k t ő z s d e: Nálunk igen lanyhán indult az üzlet, míg később a tetemes vásárlásokra pár forinttal emelkedtek papírjaink.

Zárul 12 óraker:

Oztrák hitelrészvény	404.—
Magyar hitelrészvény	487.50
Oztrák államvasut	403.60
Rima-Murányi	290.—
Lombard	111.—

= Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok, 1895. évi szept. hó 11-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kg-ron felüli súlyban) —. —. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) —. —. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 52.—53. krig. Fialat közép (pkint 251—320 krig súlyban) 52.—52.5 krig. Fialat könnyű (pkint 250 kgr. terjedő súlyban) 52.—52.5 krig II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kgron felüli súlyban) —. —. krig. — Közép (pkint 220—280 kgr. súlyban) —. —. krig. — Könnyű (pkint 220 kgrig terjedő súlyban) —. —. krig. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kgron felüli súlyban) 52.—53. krig. Közép (páronkint 220—260 kilogramm súlyban) 52.—52.5 — krig. — Könnyű (páronkint 220 kgrig. terjedő súlyban 52.—52.5 krig. S e r t é s i é t s z á m 1895. szept. hó 9-én volt készlet 27457 darab. 1895. szept. hó 10-én felhajtott: — darab. 1895. szept. 10-én elszállított 290 db. 1895. szeptember 11-én maradt készletben 27167

drb. — A bizottsértés üzletirányzata: Változatlan.

S z e s z ü z l e t.

— Szeptember 12. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 52 forint 25 krajczár, kicsinyben 52 forint 75 krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 12. d. u. 5 óra.

Buza bászai uj	6.05—6.50
Buza tiszavidéki	6.20—6.55
Buza pestvidéki	6.10—6.50
Buza fejezmegyei	6.05—6.50
Buza bácskai	—
Rozs uj, elsőrendű	5.56—5.60
Rozs uj, másodrendű	5.50—5.55
Arpa takarmány	5.25—5.40
Arpa égetai való	5.60—6.30
Arpa sörfőzdei	6.90—8.—
Zab	5.80—6.60
Tengeri bászai	5.50—5.55
Tengeri másnemű	5.35—5.45
Káposzta-repeze bászai	8.88—8.78
Kóles	5.25—5.75
Buza márczius—április	6.72—6.73
Buza szeptember—október	3.19—6.20
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	5.51—5.53
Tengeri május—június	4.50—4.52
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	5.32—5.34
Zab márczius—április	5.86—5.88
Zab szeptember—október	5.56—5.67
Káposzta-repeze augusztus—szeptember 1894.	9.60—9.65

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. szeptember 12.

Magyar aranyjárdék 4 $\frac{1}{2}$ %	122.—
Magyar koronajárdék 4 $\frac{1}{2}$ %	99.75
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	124.25
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	102.50
Magyar keleti vasut 1876.	121.25
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar italmegváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyereségy-sorsajegy kölcsön	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	149.50
Oztrák papírjárdék	100.75
Oztrák járdék ezüst	101.35

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsdén.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. —

Bécs, 1895. szeptember 12.

Magyar koronajárdék %	100.—
Magyar hitelrészvény	487.—
Oztrák hitelrészvény	403.21
Anglóbank részvény	175.85
Laenderbank részvény	286.—
Bécsi bankgyesületi részvény	172.50
Oztrák államvasut részvény	406.50
Déli vasut részvény	112.25
Oztrák északnyugati vasut részvény	—
Oztrák északnyugati (Elbevölgyi) részvény	288.—
Budapesti villamos városi vasut részvény	—
Salgó-tarjani részvény	—
Rimamurányi részvény	289.—
Brassói köszönbánya részvény	—
Dunagőzhajózási részvény	559.—
Lloyd-társulat részvény	570.—
Alpei bányarészvény	100.20
Union	352.56
Török sorsajegy	78.80

VIZJELZÉS.

1895. évi szeptember hó 12-én reggel 7 óraker észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérőzén:

Észlelési állomás	Hőmérséklet °C	Időjárás	Vízállás	
			Magasság	Állomány
Branyicska	+ 11°	derült	—	—
Gyulafehérvár	+ 11°	derült	— 16	—
Arad	+ 16°	derült	— 149	—
Makó	+ 17°	derült	— 42	—
Szeged	+ 14°	derült	— 44	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1895. szeptember 12.

A m. kir. folyammérőki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Szeptember 12. —

Fehér Kereszt szálloda: Szima Lőrincz plebános, Maron. Roth Samu kereskedő, Marosvásárhely. Bartheleny J. kereskedő, Páris. Collett H. kereskedő, Páris.
Vasúti szálloda: Anker Béliáné úveges neje, Arad.
Dr. Révész Zsigmond orvos, Királyhegyes.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

1892/1895.

Hirdetmény.

Figyelmeztetnek az egyes házak tulajdonosai, hogy a ház összeköttetéseknek a csatornázási állomással való összekapcsolása és a csatornázó készülékeinek eltávolítása mindaddig megengedve nincs, míg az illető kerületben az ejector állomás működése ki nem próbáltott.

Az egyes ejector állomások kipróbálásának megtörténtét hirdetmény útján fogjuk közzétenni.

Arad, 1895. szept. 2.

A városi tanács.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

1931/1895. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönségénél a 900 frt évi fizetéssel s nyugdíjogosultsággal kapcsolatos építészeti felügyelői állás üresedésbe jöven, azokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják és az építészetben gyakorlati ismeretekkel bírnak, ezen felhívom, hogy pályázati kérvényüket hozzám a folyó évi szeptember hó 15-ig bemutassák.

Aradon, 1895. évi augusztus 31-én.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

17010/1895. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy a hadsereg lószükségletének kiegészítése céljából 1895 évi október hó 7-ik napján délelőtt 9 órakor Aradon az országos vásártéren a m. kir. honvéd lovas laktanyával szemben katonai lóvásár fog tartatni melyen csakis maguktól a tenyésztőktől vásároltatnak meg a katonai célra alkalmas lovak.

Felhívjuk mindazon lótenyésztőket kik lovaikat értékesíteni akarják, hogy a fent megjelölt helyen és időben lovaikkal megjelenjenek.

Arad 1895. évi augusztus hó 10-én.

A városi tanács.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Ervényes 1895. évi április hó 1-étől.

Budapest—Arad.

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul.	8,05	1,55	10,—
Szolnok	11,07	3,56	1,35
Csaba	2,28	5,52	4,37
Kétegyháza	2,54	6,10	5,08
Lökösháza	3,12	—	5,26
Kurtics	3,28	6,34	5,43
Sofronya	3,40	—	5,55
ARAD érkezik	3,55	6,52	6,10

Arad—Budapest.

	d. e.	reggel	este
ARAD indul.	11,20	8,18	9,40
Sofronya	11,38	—	9,58
Kurtics	11,49	8,36	10,12
Lökösháza	12,05	—	10,30
Kétegyháza	12,28	9,00	10,59
Csaba	1,19	9,23	11,44
Szolnok	4,14	11,19	2,53
BUDAPEST érkezik	7,20	1,10	6,10

Erdély felé.

	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD indul.	2,30	6,35	4,30	7,02
Glogovác	2,44	6,48	4,42	—
Gyórok	3,14	7,06	5,04	—
Paulis	3,31	7,17	5,15	—
Radna-Lippa	3,58	7,30	5,33	7,47
Konop	4,30	7,57	5,57	—
Berzova	4,50	8,13	6,13	—
Tótvár	5,21	8,35	6,39	—
Soborsin	5,40	8,53	6,58	8,48
Piski	—	11,17	9,24	—
Gyulafehérvár	—	12,51	11,01	11,18
Tövis érkezik	—	—	11,30	11,40

Erdély felől.

	éjjel	éjjel	este
Tövis indul.	3,36	3,19	—
Gyulafehérvár	3,58	4,04	—
Piski	5,07	6,05	—
Soborsin	6,34	8,20	4,00
Tótvár	—	8,37	4,20
Berzova	—	9,02	4,49
Konop	—	9,19	5,07
Radna-Lippa	7,28	9,49	5,45
Paulis	—	10,02	6,01
Gyórok	—	10,15	6,17
Glogovác	—	10,38	6,46
ARAD érkezik	8,08	10,50	6,59

Arad—Csaba—Nagyvárad.

	reggel	délut.
ARAD indul.	5,18	8,56
Sofronya	5,31	4,18
Kurtics	5,44	4,45
Lökösháza	6,00	5,13
Kétegyháza	6,18	6,13
Kigyós	6,31	6,37
Csaba	7,02	6,55
NAGYVÁRAD érkezik	8,32	—

Nagyvárad—Csaba—Arad.

	délut.	délut.
NAGYVÁRAD indul.	—	4,25
Csaba	7,09	7,12
Kigyós	7,24	7,25
Kétegyháza	7,47	7,39
Lökösháza	8,14	7,58
Kurtics	8,38	8,15
Sofronya	8,58	8,27
ARAD érkezik	9,10	8,42

Arad—Temesvár.

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul.	6,20	11,30	5,00
Uj-Arad	6,31	11,54	5,21
Németságh	6,49	12,19	5,47
Vinga	7,08	12,47	6,14
Orczifalva	7,20	1,04	6,34
Merczifalva	7,31	1,20	6,52
Szt.-András	7,43	1,39	7,12
TEMESVÁR érkezik	8,01	2,05	7,39

Temesvár—Arad.

	reggel	d. u.	este
TEMESVÁR indul.	8,20	1,12	9,10
Szt.-András	8,46	1,41	9,29
Merczifalva	9,04	1,59	9,48
Orczifalva	9,19	2,15	9,54
Vinga	9,42	2,40	10,11
Németságh	10,00	2,57	10,26
Uj-Arad	10,30	3,30	10,45
ARAD érkezik	10,43	3,44	10,55

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

	d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA indul.	8,00	6,35
Simánd	8,31	7,06
Kisjenő-Erdőhegy	9,15	7,51
Székudvar	9,31	8,08
Sikló	9,46	8,23
Otlaka	10,00	8,37
Elek	10,20	8,55
KÉTEGYHÁZA érkezik	10,35	9,10

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul.	5,20	8,00
Elek	5,33	8,20
Otlaka	5,48	8,33
Sikló	5,58	8,47
Székudvar	6,08	4,03
Kisjenő-Erdőhegy	6,25	4,33
Simánd	6,48	5,05
UJ-SZT.-ANNA érkezik	7,12	5,35

Mezőhegyes—Kétegyháza.

	d. e.	este
MEZŐHEGYES indul.	8,00	7,00
Kamarás-major	8,12	7,12
Nesze	8,21	7,21
Kovács-háza	8,40	7,40
Bánhegyes	9,03	8,03
M.-Bodzás	9,25	8,25
Bánkut	9,39	8,39
KÉTEGYHÁZA érkezik	10,00	9,00

Kétegyháza—Mezőhegyes.

	reggel	délut.
KÉTEGYHÁZA indul.	5,16	8,15
Bánkut	5,34	8,37
Mégyes-Bodzás	5,45	8,55
Bánhegyes	6,01	4,17
Kovács-háza	6,17	4,40
Nesze	6,27	4,54
Kamarás-major	6,34	5,03
MEZŐHEGYES érkezik	6,44	5,15

Arad—Szeged.

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul.	4,45	7,00	4,10
Szt.-Tamás	5,10	7,29	4,37
Pécska	5,29	7,53	4,57
Battouya	5,59	8,35	5,29
Tompa	6,12	8,47	5,41
Mezőhegyes	6,55	9,34	6,28
Csanád-Palota	7,18	10,02	6,54
Nagylak	7,34	10,23	7,14
Apátfalva	7,58	10,57	7,39
Makó	8,15	11,35	8,20
Kis-Zombor	8,38	11,55	8,40
SZEGED érkezik	9,27	1,00	9,40

Szeged—Arad.

	este	d. u.	este
SZEGED indul.	6,10	2,19	3,20
Kis-Zombor	6,59	3,21	4,23
Makó	7,18	4,00	5,04
Apátfalva	7,38	4,28	5,23
Nagylak	7,53	5,00	5,54
Csanád-Palota	8,13	5,20	6,13
Mezőhegyes	8,43	6,09	6,59
Tompa	9,05	6,37	7,13
Battouya	9,17	6,54	7,31
Pécska	9,41	7,23	8,10
Szt.-Tamás	9,54	7,43	8,27
ARAD érkezik	10,16	8,10	8,54

Arad—Gurahonoz.

	reggel	d. u.	d. u.
ARAD indul.	6,40	5,10	12,25
Ótvenes	6,57	5,29	12,51
Zimánd-Ujfalu	7,04	5,35	1,01
Uj-Szt-Anna	7,21	5,54	1,23
Világos	7,55	6,23	2,13
Muzska-Magyarád	8,02	6,30	2,29
Pankota	8,15	6,41	2,53
Apatelek	8,51	7,12	3,50
Borosjenő	9,01	7,21	4,05
Bokszeg-Beél	9,30	7,47	5,00
Borossebes-Buttyin	10,03	8,14	5,54
Almás-Alosill	10,42	8,47	6,57
GURAHONCZ érkezik	10,58	9,01	7,19

Gurahonoz—Arad.

	reggel	d. u.	reggel
GURAHONCZ indul.	4,14	2,10	4,45
Almás-Alosill	4,29	2,27	5,10
Borossebes-Buttyin	4,58	3,00	5,52
Bokszeg-Beél	5,29	3,42	7,08
Borosjenő	5,51	4,09	7,33
Apatelek	6,04	4,25	8,09
Pankota	6,41	5,03	9,30
Muzska-Magyarád	6,47	5,15	9,43
Világos	6,54	5,23	9,53
Uj-Szt-Anna	7,17	5,50	10,29
Zimánd-Ujfalu	7,40	6,13	11,13
Ótvenes	7,45	6,24	11,31
ARAD érkezik	8,03	6,43	11,43

Borosjenő—Csermő.

	délut.	este
Borosjenő indul.	9,10	7,30
Csermő érkezik	10,07	8,30

Csermő—Borosjenő.

	reggel	délut.
Csermő indul.	4,50	8,10
Borosjenő érkezik	5,41	4,10

Borossebes—Ményháza.

	d. e.	d. u.
BOROSSEBES-BUTTYIN indul.	10,13	8,23
Dézna	11,03	2,00
MENYHÁZA	11,45	1,35

Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsénk Nagyságodat tisztelettel értesíteni, hogy **Aradon, Vörösmarty-utca 2. sz. a. dr. Darányi-féle házban**

ROTSCHILD és KLEIN cég alatt
egy a mai kornak megfelelő

női divat és confectio üzletet, mellékelve női ruhateremmel nyitottunk.

A t. hölgyközönség becses figyelmét bátorkodunk felhívni **dúsan felszerelt raktárunkra,**
hol mindennemű

kész női és leány gyermek felöltők, usymint
gallérok, cepek mantillok, szüts és szörme árukban

a legelső párisi, bécsi és berlini modellek után

a legizlésebben s a legjutányosabb árak mellett lesznek kaphatók.

Különösen pedig saját műhelyünkben mérték szerinti megrendeléseket a leggondosabb kivitelben fogunk pontosan eszközölni.

Kiváló tisztelettel

Rotschild és Klein.

814

Magyar kir. államvasutak.

115554/95. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a f. 1895. év folyamán visszanyert és még visszanyerendő pályafentartási és vágányépítési célokra már nem használható mintegy 370 tonna különféle ócska aczélsin, mintegy 2260 tonna belföldi ócska vassin és mintegy 2000 tonna külföldi ócska vassinnek eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet, kikötve, hogy a m. kir. államvasutak részéről ezen mennyiségekre nézve — melyek korlátlanul nagyobbak vagy kisebbek lehetnek — semmiféle kötelezettség nem vállalatik a hogy a vevő az 1895. év végéig tényleg rendelkezésre álló mennyiségeket tartozik a felajánlott egységárakon átvenni.

Ezen sinek a m. kir. államvasutak valamely állomásán bérmentve kocsiba rakva és hivatalból lemászálva azon részmenyiségekben bocsátatnak a vevő rendelkezésére, a mint azok az ügylet megkötésekor készletben vannak, illetve az év végéig a pályából visszanyerhetnek.

A folyó év november hóban rendelkezésre álló készlet a vételár előzetes lefizetése mellett legkésőbb f. évi december hó 25-ig, a december hóban visszanyert sinek pedig legkésőbb 1895. évi január hó végéig feltétlenül átveendő.

A sinek minden kötelezettség nélkül az egyes darabok szevényére és minőségére adatnak el, a sinek hosszát illetőleg megjegyeztetik, hogy csakis öt meteren felüli hosszal bíró darabokra vállalunk kötelezettséget, miért is oly ajánlatok, melyek határozott hosszakat vagy szevényeket kötnek ki, figyelembe nem vétetnek.

Kikötve, hogy minden ajánlattevő ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmenyiségre is tehető.

Az ajánlattevő a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve kötelezőknek elismerni a m. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása itánt 129381/91 sz. a fennálló általános feltételeit, a melyeket 15 kros magyar bélyeggel és aláírásával ellátva, ajánlatához csatolni tartozik. Ezen feltételek 15 kr-ért a nyomtatványtártól megszerezhetők. Vidéki megkeresésekre pedig 15 kr. és megfelelő postabélyeg be- küldése ellenében megküldetnek.

Az ajánlatban az átvételi állomás, továbbá az ajánlati ár (számmal és betűvel) végre az idézett feltételek elfogadása világosan kiteendő.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozők, hogy kellően lepecsételt s egy 50 kros m. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat ócska sinek megvételére 115554/95. számhoz” 1895. évi október hó 10-én déli 12 óráig anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73. sz. II. emelet) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénz képen az ajánlott egységár szerint kiszámított érték összeg 5%-a október 9-én

déli 12 óráig főpénztárunknál készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz nélküli, elégtelen bánatpénzzel, a határidőn túl beérkező ajánlatok, ugyszintén olyanok is melyek az előirt feltételek nélkül érkeznek és pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Egyébként a m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között, tekintet nélkül az ajánlott árra, szabadon választhasson, hogy az ajánlott mennyiségből az egyes ajánlóknak tetszés szerinti részmenyiségeket is engedhessen át s végre, hogy a cél elérésére bármely más intézkedés is tehessen.

Ha ajánló csak a kiirt egész mennyiségre vagy annak bizonyos meghatározott részére kíván ajánlatot tenni, ezt ajánlatában határozottan kifejezni tartozik.

Budapest, 1895. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.

15926/1895.

Hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. miniszterium intézvénye nyomán közhírré tesszük, hogy az idei őszi katonai lóvásár Aradon f. évi október hó 7-én fog megtartatni.

A részletes tervezet a levéltárban megtekinthető.

Arad, 1895. július 24.

A városi tanács.

20851. szhoz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetőségének területén egy ültetvény felvigyázói és két kertészsegédi állás betöltésére ezennel pályázatot hirdetünk.

Az ültetvény felvigyázói állással egyelőre 1 frt 20 kr napidij és a kertészsegédi állással évi 210 frtnyi fizetés, szabályszerű lakbér, esetleg természetbeni lakás és szolgálati ruha élvezete van egybekötve.

Pályázni kívánókat felhívjuk, hogy folyamodványukat, melyben a vasuti szolgálatra képesítő 35 évet meg nem haladó koron és egészséges ép testszerkezeten kívül magyar honosságuk, szakképzettségük és gyakorlottságuk kellőképpen igazolandó a m. kir. államvasutak déli üzletvezetősége czime alatt (X. külsőkerepesi-uti házcsoport) folyó évi szeptember hó 25-ig nyujtsák be, megjegyezvén, hogy az ültetvény felvigyázói állásra csak szakképzett egyén számíthat kinevezésre.

Az üzletvezetőség.

10708/895. k. h.

Hirdetmény.

Jellinek és Schlésinger aradi fa kereskedő cég az Arad városától bérbe vett s az élőviz csatorna, nagyváradi ut, valamint a Part utca által határozott 636 □-öl föld területen tűzifa raktárra telepengedély iránt folyamodván az 1884. XVII. t. cz. 27 §-a értelmében a telepengedély tárgyalására határidőül f. évi szeptember hó 7. napjának d. u. 5 óráját kitűzöm s arra az értekeltek ez uton is azzal hivatnak meg, hogy a telep helyszínrajza a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál f. évi szeptember hó 6 napjáig bármikor a hivatalos órák alatt megtekinthető s a netáni észrevételek ugyanott írásban, előszóval pedig a helyszínén megtehető, mert a mennyiben köztetek gátólag fel nem merülendnek, a telepengedély az idézett törvény 30 §-a értelmében ki fog adtatni.

Arad, 1895. augusztus 30.

Sarlot Domokos

főkapitány.

18008/1895.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földmivelésügyi miniszteriumnak leirata alapján közhírré tesszük, hogy Románia Szuoazava kerületében sertésvész ütven ki, sertéseknek élő vagy leölt állapotban, ugyszintén friss sertésusnak Rumániából Magyarországba behozatala további intézkedésig betiltatott és hogy a honi származásu legeltetés végett Rumániába hajtott sertéseket a m. kir. belépő állomások csak f. évi augusztus 14-től számítandó 8 napon belül és szabályszerű eljárás mellett bocsátják vissza.

Arad, 1895. évi augusztus hó 17-én.

A városi tanács.

10918/1895.

Hirdetmény.

Az iparhatósági megbizottak újbóli választása céljából az 1884. XVII. t. cz. 172 §-a értelmében kiadott 52211/885 számú földművelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet alapján Arad szab. kir. város területén levő összes önálló kereskedők és iparosok név- lajstrom összeállítatván, az jelenleg a rendőrkapitányi hivatal iparügyi osztályánál közszemlére kíván téve, miről is az értekeltek azon észrevétellel értesítetnek, hogy az összeállítás ellen emelhető felszólamlások f. évi november hó 30 ikáig ezen ipar írásban adandók be.

Kelt. Aradon, 1895. évi augusztus hó 31-én a kapitányi hivatal, mint I-ső foku iparhatóság.

Sarlot Domokos

főkapitány.